DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 14 maj 1998 *

I mål C-48/96 P,

Windpark Groothusen GmbH & Co. Betriebs KG, bolag bildat enligt tysk rätt, Groothusen-Krummhörn (Tyskland), företrätt av professor Detlef Schumacher, Bremen, och advokaten Benno Grunewald, Bremen,

klagande,

angående överklagande av dom meddelad den 13 december 1995 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (första avdelningen) i mål T-109/94, Windpark-Groothusen mot kommissionen (REG 1995, s. II-3007), i vilket det förs talan om upphävande av nämnda dom,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren Jürgen Grunwald, i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Gulmann samt domarna J. C. Moitinho de Almeida (referent) och J.-P. Puissochet,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: G. Cosmas,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H. A. Rühl,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att parterna har avgivit muntliga yttranden vid sammanträdet den 2 oktober 1997, vid vilket Windpark Groothusen GmbH & Co. Betriebs KG företräddes av professor Detlef Schumacher och advokaten Wilhelm Wiltfang, Bremen, och kommissionen företräddes av Jürgen Grunwald,

och efter att den 13 november 1997 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Windpark Groothusen GmbH & Co. Betriebs KG (nedan kallad Windpark), har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 19 februari 1996, med stöd av artikel 49 i EG-stadgan för domstolen överklagat Europeiska gemenskapernas förstainstansrätts dom av den 13 december 1995 i mål T-109/94, Windpark Groothusen mot kommissionen (REG 1995, s. II-3007, nedan kallad den överklagade domen), i den del som förstainstansrätten ogillat dess talan dels om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 13 januari 1994 att vägra sökanden finansiellt stöd inom ramen för Thermie-programmet för år 1993, dels om förpliktande för kommissionen att fatta ett nytt beslut.

2 Förstainstansrätten angav följande bakgrund:

"1. Rådet antog den 26 juni 1990 förordning (EEG) nr 2008/90 om främjande av energiteknologi i Europa (Thermie-programmet) (EGT L 185, s. 1, nedan kallad Thermie-förordningen). Thermie-programmet omfattar totalt 17 tillämpningssektorer, bland annat vindkraften.

2. Förfarandet för att plocka ut de stödberättigade projekten inleds enligt artikel 8 i Thermie-förordningen av kommissionen som skall kungöra en anmodan att inkomma med förslag i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Vid valet av projekt där de sammanlagda kostnaderna överstiger 500 000 ecu biträds kommissionen av en kommitté sammansatt av företrädare för medlemsstaterna (nedan kallad Thermie-kommittén). Kommittén yttrar sig över de förslag till åtgärder som kommissionen förelägger den. Om de åtgärder som kommissionen beslutat om inte överensstämmer med kommitténs yttrande skall kommissionen vidarebefordra dem till rådet. Rådet kan då med stöd av artikel 10.1 i Thermie-förordningen fatta ett beslut som skiljer sig från kommissionens beslut.

3. Beträffande år 1993 kungjorde kommissionen den 16 juli 1992 i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* (EGT C 179, s. 14) ett meddelande om bestämmelserna angående beviljande av finansiellt stöd till projekt för främjande av energiteknologi — Thermie-programmet. Kommissionen anmodade berörda parter att före den 1 december 1992 inkomma med projekt för urval till ett eventuellt beviljande av finansiellt stöd år 1993. Kommissionen uppgav likaledes i enlighet med artikel 8.2 i Thermie-förordningen vilka sektorer som var prioriterade. Dessa var 'energibesparingar och minskning av utsläppen av CO_2 i byggnader' och 'integrerade styrsystem för stadstrafik'. Vidare uppgav kommissionen att en skrift med alla detaljer om det förfarande som skulle följas vid ingivandet av projekt och med upplysningar om villkoren för att bli berättigad till stöd, urvalskriterierna och andra relevanta upplysningar, kunde erhållas från kommissionen.

4. Sökanden är ett bolag som avser att bygga upp och driva en vindkraftsanläggning i Groothusen nära Emden i Tyskland.

5. Den 27 november 1992 skickade sökanden en ansökan till kommissionen där sökanden begärde stöd med 1 933 495 ecu för att bygga upp en vindkraftsanläggning.

6. Kommissionen erhöll omkring 700 förslag. Generaldirektoratet för energi upprättade i mars 1993 en handling om utvärderingen av dessa projekt. Den 5 april 1993 prövades dessa projekt av den tekniska kommittén avseende vindkraft och

den 3 och 4 juni 1993 av Thermie-kommittén. Bestämningen av prioriteringarna för infordran av anbud blev sålunda utförd enligt det så kallade 'kommittéförfarandet' i överensstämmelse med artikel 9.2 jämförd med artikel 10.1 i Thermieförordningen.

7. Den 19 juli 1993 beslutade kommissionen att bevilja finansiellt stöd till sammanlagt 137 projekt. Genom samma beslut upprättade kommissionen också en 'reservlista' på 49 ersättningsprojekt. Vad gäller de 52 projekten inom vindkraftssektorn fick elva av dem finansiellt stöd och åtta upptogs på reservlistan. Ett kortfattat meddelande om beslutet kungjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* av den 24 juli 1993 (EGT C 200, s. 4).

8. Den 5 augusti 1993 informerade kommissionen sökanden om att dess projekt hade upptagits på en 'kompletterande lista över projekt som skulle kunna få finansiellt stöd före den 31 december 1993 om tillräckliga anslag fanns tillgängliga, framför allt om projekt som redan hade fått finansiellt stöd inte blev genomförda'. Enligt en bilaga till denna skrivelse hade det ekonomiska stödet till detta projekt fastställts till ett belopp om högst 918 028 ecu. Kommissionen underströk att den omständigheten att projektet upptogs på den kompletterande listan inte medförde någon som helst förpliktelse för kommissionen och att den avsade sig allt ansvar för de eventuella konsekvenserna av ett slutgiltigt beslut att inte bevilja finansiellt stöd till sökanden.

9. Genom telefax av den 9 augusti 1993 ställt till kommissionen begärde sökanden kompletterande upplysningar samt tillstånd att påbörja arbetena. Sambandskontoret för delstaten Niedersachsen vid Europeiska gemenskaperna upplyste sedan sökanden om att dess projekt fanns med på reservlistan och att ett beslut om ett eventuellt finansiellt stöd skulle fattas i september månad samma år.

10. I skrivelse av den 13 januari 1994, ställd till sökanden, uppgav kommissionen att sökandens projekt inte kunde få finansiellt stöd under år 1993, eftersom anslag för detta inte fanns i budgeten.

11. Sökanden besvarade denna skrivelse genom skrivelser av den 9 och den 23 februari 1994, där den uttryckte sin besvikelse och begärde att 'förfarandet och beslutet av den 13 januari 1994 noggrant skulle omprövas'. Kommissionen besvarade dessa skrivelser genom en skrivelse av den 16 mars 1994 där den bekräftade innehållet i sina skrivelser av den 5 augusti 1993 och den 13 januari 1994."

3 Windpark väckte, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 17 mars 1994, talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 13 januari 1994 och om att svaranden skulle åläggas att fatta ett nytt beslut i överensstämmelse med de rättsprinciper som uttalats av domstolen.

4 Eftersom Windpark i sin ansökan endast hade yrkat ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 13 januari 1994, angav det i sin replik att det skulle anses att dess talan även var riktad mot tidigare beslut av kommissionen — bland annat beslutet av den 19 juli 1993 — i den mån som dess anmärkningar avsåg dessa beslut.

5 Windpark åberopade tre grunder till stöd för sin talan: 1) åsidosättande av väsentliga formkrav, eftersom beslutet inte var tillräckligt motiverat, 2) överträdelse av de grundläggande rättsregler som gäller för tillämpningen av fördraget, eftersom sökandens rätt att yttra sig inte hade iakttagits, och 3) maktmissbruk, eftersom sökandens ansökan avslogs utan synbara skäl.

6 Förstainstansrätten ogillade Windparks talan genom den överklagade domen.

7 Vad avsåg frågan huruvida talan kunde upptas till sakprövning angav förstainstansrätten att den ansåg att man måste skilja mellan å ena sidan det beslut som kommissionen fattade den 19 juli 1993 om att bevilja finansiellt stöd till ett belopp om sammanlagt 129 182 448 ecu till 137 projekt för främjande av energiteknologi och

att fastställa en reservlista för 49 ersättningsprojekt, samt å andra sidan rättsakten i den skrivelse av den 13 januari 1994 som skickats till sökanden av kommissionen (punkt 22). Förstainstansrätten ansåg att det första beslutet var ett slutgiltigt beslut, vad avser beskedet att sökandens projekt inte ingick bland de projekt som antagits (punkt 23).

8 Förstainstansrätten anmärkte vidare att varken publiceringen av kommissionens meddelande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* angående beslutet av den 19 juli 1993 eller kommissionens skrivelse av den 5 augusti 1993, ställd till Windpark, där det upplystes om att Windparks projekt hade upptagits på den kompletterande listan, gav den berörda parten exakt kännedom om innehållet i och skälen till rättsakten i fråga på ett sådant sätt att den kunde begagna sig av sin talerätt (punkterna 24 och 25).

9 Förstainstansrätten erinrade, i punkt 26, om att i fall där rättsakten i fråga varken kungörs eller delges börjar fristen för väckande av talan enligt rättspraxis att löpa först när den berörde tredje mannen fått exakt kännedom om innehållet i och skälen till rättsakten i fråga, dock under den förutsättningen att han inom rimlig tid från det han fick kännedom om att rättsakten fanns begärde att få ta del av dennas text i dess helhet (förstainstansrättens dom av den 19 maj 1994 i mål T-465/93, Consorzio gruppo di azione locale "Murgia Messapica" mot kommissionen, REG 1994, s. II-361, punkt 29, och domstolens beslut av den 5 mars 1993 i mål C-102/92, Ferriere Acciaierie Sarde mot kommissionen, REG 1993, s. I-801, punkt 18). Förstainstansrätten konstaterade emellertid att Windpark hade upplysts om att det fanns ett beslut om vilka projekt som skulle få finansiellt stöd genom kommissionens skrivelse av den 5 augusti 1993, men att bolaget — felaktigt — bedömt sina utsikter som goda, och inte hade utnyttjat möjligheten att begära vare sig den fullständiga texten eller individuella förklaringar vad gäller beslutet att utesluta dess projekt från de 137 projekt som beviljades finansiellt stöd (punkt 27). Såvitt talan var riktad mot beslutet av den 19 juli 1993 — och eftersom talan hade väckts den 17 mars 1994, det vill säga mer än sju månader efter det att Windpark i augusti 1993 fick kännedom om beslutet i fråga — ansåg förstainstansrätten att talan inte längre kunde upptas till prövning (punkt 28).

10 Förstainstansrätten ansåg emellertid att talan kunde upptas till sakprövning i den mån den riktades mot beslutet i skrivelsen av den 13 januari 1994, genom vilken kommissionen uppgav för Windpark att dess projekt inte kunde få finansiellt stöd under år 1993, eftersom anslag för detta saknades i budgeten, vilken skrivelse anlände till Windpark den 19 januari 1994 (punkt 29).

11 I sak ansåg förstainstansrätten för det första att vad avsåg grunden att motiveringsskyldigheten hade åsidosatts var motiveringen av beslutet i skrivelsen av den 13 januari 1994 — det vill säga att tillgängliga finansiella medel var uttömda den dagen — en tillräcklig och riktig motivering, med hänsyn till att även om det fortfarande fanns tillgängliga finansiella medel enligt budgeten för Thermieprogrammet i juli 1993, efter beslutet att finansiera vissa projekt, så beviljades dessa medel enligt kommissionen under årets sista månader till vissa "målgruppsindelade projekt", varför det inte fanns fler tillgängliga tillgångar i slutet av år 1993 (punkterna 44 och 45).

12 Förstainstansrätten ansåg för det andra, vad avsåg grunden att rätten att yttra sig hade åsidosatts, att förfarandet att inte längre låta de som ansöker om ett finansiellt stöd yttra sig under urvalsförfarandet, som utförs på grundval av de handlingar som de sökande ingivit, överensstämmer med de finansiella stödprogrammens system och är lämpligt i fall där hundratals ansökningar skall utvärderas (punkt 48). Förstainstansrätten ansåg dessutom att kommissionen inte var skyldig att ge Windpark en möjlighet att yttra sig innan den tillsände sökanden skrivelsen av den 13 januari 1994, eftersom denne inte hade begärt ytterligare förklaringar av kommissionen efter publiceringen av meddelandet om kommissionens beslut att bevilja finansiellt stöd till 137 projekt och inte heller efter dess skrivelse av den 5 augusti 1993 (punkt 49). Slutligen tillade förstainstansrätten att förevarande mål tydligt skilde sig från de förhållanden som låg till grund för förstainstansrättens dom av den 6 december 1994 i mål T-450/93, Lisrestal m. fl. mot kommissionen (REG 1994, s. II-1177), eftersom Windpark, till skillnad från sökanden i nämnda mål, inte hade beviljats ett finansiellt stöd (punkt 50).

13 Förstainstansrätten ansåg för det tredje, vad avsåg grunden att maktmissbruk förekommit, att sökanden inte hade framfört någon faktisk eller rättslig omständighet som skulle kunna leda till ett fastställande av att den bedömning som kommissionen tillsammans med Thermie-kommittén hade gjort beträffande sökandens projekt var resultatet av ett uppenbart fel eller av maktmissbruk (punkt 58).

14 Till stöd för sitt överklagande har Windpark anfört följande grunder: Åsidosättande av rätten till ett fullständigt rättsligt skydd, felaktig tillämpning av

artikel 173 femte stycket i EG-fördraget, åsidosättande av motiveringsskyldigheten enligt artikel 190 i EG-fördraget, åsidosättande av rätten att yttra sig, maktmissbruk samt överträdelse av artikel 175 tredje stycket, artikel 173 fjärde stycket och artikel 176 i EG-fördraget.

Åsidosättande av rätten till ett fullständigt rättsligt skydd

15 Windpark har gjort gällande att förstainstansrätten har åsidosatt dess grundläggande rätt till ett fullständigt rättsligt skydd i enlighet med artikel F.2 i Fördraget om Europeiska unionen jämförd med artikel 6 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och artikel 173 fjärde stycket i fördraget. Förstainstansrätten har åsidosatt denna rätt genom att i punkt 22 i den överklagade domen felaktigt göra åtskillnad mellan kommissionens beslut av den 19 juli 1993 och beslutet i skrivelsen av den 13 januari 1994, varför den endast prövade Windparks talan i sak i den del som den var riktad mot beslutet av den 13 januari 1994, och avvisade talan mot beslutet av den 19 juli 1993, på grund av att talan väckts för sent. Windpark har vidare gjort gällande att förstainstansrätten även åsidosatt dess rätt till domstolsprövning genom att anse att beslutet av den 19 juli 1993 att inte uppta sökandens projekt bland de 137 godkända projekten var ett slutgiltigt beslut. Windpark menar att eftersom dess projekt fanns med på en "reservlista", hade inget slutgiltigt beslut fattats i detta avseende.

16 I detta avseende skall det anmärkas att förstainstansrätten med rätta har ansett att beslutet av den 19 juli 1993 och beslutet av den 13 januari 1994 var två skilda beslut, och att beslutet av den 19 juli 1993 innebar ett slutgiltigt beslut att inte ta upp Windparks projekt bland de 137 godkända projekten.

17 Kommissionen beslutade nämligen den 19 juli 1993 att bevilja finansiellt stöd till 137 projekt för främjande av energiteknologi, varibland Windparks projekt inte ingick.

18 I skrivelsen av den 5 augusti 1993 informerade kommissionen Windpark om att dess projekt hade upptagits på en kompletterande lista över projekt som skulle kunna få finansiellt stöd om tillräckliga anslag fanns tillgängliga, framför allt om projekt som redan hade fått finansiellt stöd inte blev genomförda. I en senare skrivelse av den 13 januari 1994 informerade kommissionen Windpark om att dess projekt inte kunde få finansiellt stöd under år 1993, eftersom anslagen var uttömda.

19 Förstainstansrätten gjorde rätt när den fann att beslutet var slutgiltigt vad avser valet av de 137 projekt som skulle få stöd och att Windparks projekt inte ingick bland dem trots att kommissionen i sin skrivelse av den 5 augusti 1993 förbehållit sig rätten att ompröva sitt beslut av den 19 juli 1993 beroende på de tillgängliga budgetanslagen.

20 Det var således med rätta som förstainstansrätten, i enlighet med rättspraxis, fann att eftersom Windpark varken begärt den fullständiga texten till beslutet av den 5 augusti 1993 eller individuella förklaringar vad gäller nämnda beslut, kunde talan av den 17 mars 1994 inte längre upptas till prövning, såvitt den var riktad mot beslutet av den 19 juli 1993.

21 Överklagandet kan således inte bifallas med stöd av den första grunden.

Huruvida artikel 173 femte stycket i fördraget har tillämpats felaktigt

22 Windpark anser att även om man skulle anta att kommissionen, genom sitt beslut av den 19 juli 1993, avslog dess begäran om finansiellt stöd i dess helhet, har bolaget iakttagit tidsfristen på två månader genom att ge in sin ansökan den 17 mars 1994. Windpark menar härvid att förstainstansrätten, i punkterna 9 och 28 i den

överklagade domen, säger emot sig själv när den, i punkt 28, anger att Windpark inte har begärt vare sig den fullständiga texten eller individuella förklaringar vad gäller beslutet att utesluta dess projekt, när Windpark erhöll skrivelsen av den 5 augusti 1993, trots att den, i punkt 9, konstaterat att Windpark, genom telefax av den 9 augusti 1993, begärt kompletterande förklaringar efter det att bolaget mottog skrivelsen av den 5 augusti 1993, samt att kommissionen inte svarat på detta telefax. Windpark menar vidare att när det, genom telefaxet av den 9 augusti 1993, begärde kompletterande förklaringar, borde kommissionen därav ha dragit slutsatsen att Windpark inte hade förstått räckvidden av meddelandet av den 5 augusti 1993 och att kommissionen borde ha underrättat Windpark om det exakta innehållet i dess beslut av den 19 juli 1993. Eftersom kommissionen inte svarade förrän i skrivelsen av den 13 januari 1994, började tidsfristen att löpa först genom denna skrivelse.

23 Windpark har dessutom gjort gällande att förstainstansrättens argumentation om att fristen för väckande av talan skulle ha börjat löpa först när Windpark begärde att få ta del av beslutstexten i dess helhet, och på så sätt fick exakt kännedom om innehållet i och skälen till beslutet, är felaktig. Windpark anser att artikel 173 femte stycket i fördraget skall tolkas så, att tidpunkten när den individuellt berörde personen faktiskt får kännedom om beslutet är avgörande för när tidsfristen för att väcka talan börjar att löpa vad avser ett beslut som inte har publicerats och inte har delgivits. Windpark har tillagt att i enlighet med rättsstatens principer kan det inte krävas att en person som berörs av ett beslut måste anstränga sig för att få reda på beslutet och dess motivering.

24 Det skall inledningsvis anmärkas att det inte föreligger någon motsättning mellan punkt 9 och punkt 28 i den överklagade domen. Genom telefax av den 9 augusti 1993 till kommissionen begärde Windpark kompletterande upplysningar och inte heller att få del av hela texten till beslutet av den 19 juli 1993. Windpark reagerade inte på kungörelsen i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* och begärde inte individuella förklaringar om varför dess projekt hade tagits med på en kompletterande lista och endast kunde erhålla ett finansiellt stöd om tillräckliga anslag fanns tillgängliga.

25 Det skall vidare erinras om att enligt fast rättspraxis (se bland annat beslutet i ovannämnda målet Ferriere Acciaierie Sarde mot kommissionen, punkt 18, och dom av den 19 februari 1998 i mål C-309/95, kommissionen mot rådet, REG 1998, s. I-655, punkt 18) skall, när en handling varken har offentliggjorts eller delgivits, fristen för talan räknas från den tidpunkt då den berörde fick en exakt kännedom om innehållet i och skälen till rättsakten i fråga, förutsatt att han begär att få ta del av hela texten inom en rimlig tidsfrist. Det var således med rätta som förstainstansrätten ansåg att eftersom Windpark hade väckt talan mer än sju månader efter det att bolaget i augusti 1993 fick kännedom om beslutet att utesluta dess projekt från de 137 projekt som beviljades finansiellt stöd under år 1993, kunde det inte undgå att dess rätt att få talan prövad förverkades, eftersom det väckt talan mot denna rättsakt för sent.

26 Denna rättspraxis har sin grund i rättssäkerhetens krav som innebär att de som en rättsakt riktar sig till måste agera skyndsamt för att skaffa sig tillräcklig upplysning i fall de inte känner till rättsaktens exakta innehåll.

27 Överklagandet kan således inte bifallas på den andra grunden.

Åsidosättande av motiveringsskyldigheten

28 Windpark har hävdat att förstainstansrätten, i punkt 45 i den överklagade domen, felaktigt ansett att motiveringen till beslutet i skrivelsen av den 13 januari 1994, nämligen att de tillgängliga finansiella medlen var uttömda, utgjorde en riktig och tillräcklig motivering. Enligt Windpark är denna motivering för det första felaktig, eftersom, såsom har framgått under rättegången, kommissionen fram till och med den 31 december 1993 beviljade ett belopp på 10 817 552 ecu till vissa målgruppsindelade projekt inom Thermie-programmet, vilket sökanden har motsatt sig (punkt 44 i den överklagade domen). Motiveringen är för det andra otillräcklig, eftersom kommissionen, även om så vore fallet, borde ha jämfört de målgruppsindelade projekten med Windparks projekt och motiverat varför den föredrog de förstnämnda. Förstainstansrätten kunde således inte nöja sig med att konstatera att tillgängliga medel hade beviljats dessa målgruppsindelade projekt.

29 Windpark har vidare angivit att i budgeten för år 1993 hade 174 000 000 ecu avsatts för Thermie-programmet. I inledningen till Thermie-rapporten anger kommissionen, utan att göra åtskillnad mellan förmedlingsprojekt enligt artikel 2 och målgruppsindelade projekt enligt artikel 4 i Thermie-förordningen, att år 1993 beviljades ett finansiellt stöd på sammanlagt 140 000 000 ecu till 139 projekt, medan 34 000 000 ecu anslogs till genomförandeåtgärder. Då det framgår av beslutet av den 19 juli 1993 att 129 817 522 ecu hade beviljats till 137 projekt, menar Windpark att 10 817 552 ecu har distribuerats trots att pengarna inte avsatts för projekt i den mening som avses i artikel 4 i Thermie-förordningen. Detta framgår av det svar som Papoutsis i kommissionens namn den 29 april 1996 gav på en skriftlig fråga med nummer E-0627/96 (EGT C 217, s. 81), enligt vilket det i kommissionens beslut av den 13 december 1993 anges att 12 890 000 ecu har avsatts för projektens genomförande och att tre projekt från reservlistan och tre andra projekt har valts ut för att erhålla stöd som anslagits till projekt från den ursprungliga listan men vilka aldrig genomförts. Kommissionen har vidare, som framgår av Thermie-rapporten och i strid med beslutet av den 19 juli 1993, beviljat ett finansiellt stöd på 2 189 356 ecu inom vindkraftssektorn till fyra projekt som fanns med på reservlistan, men som inte var målgruppsindelade projekt, utan medverkan av Thermiekommittén. Distinktionen mellan förmedlingsprojekt enligt artikel 2 och målgruppsindelade projekt enligt artikel 4 i Thermie-förordningen framgick varken av förfarandet vid förstainstansrätten eller av budgetprogrammet.

30 Windpark har vidare gjort gällande att endast en del av de budgetmedel som anslagits för år 1993 för att stödja vindkraftsprojekt hade använts, eftersom vissa projekt inte genomfördes eller endast genomfördes i vissa delar.

31 Vad avser beslutet av den 13 december 1993, som rörde målgruppsindelade projekt, har kommissionen hävdat att enligt detta beslut anslogs 12 653 339 ecu för genomförande av målgruppsindelade projekt och att beslutet även rörde tre andra solenergiprojekt som redan omfattades av beslutet av den 19 juli 1993, men vars tillrättaläggande krävde en ytterligare utgift på 240 097 ecu.

32 Vad avser finansieringen av de fyra vindkraftsprojekt som fanns med på reservlistan, vilka förstainstansrätten menade omfattades av finansieringen av målgruppsindelade projekt, har kommissionen gjort gällande att dessa projekt, vilka upptogs på reservlistan efter Thermie-kommitténs yttrade, enligt beslutet av den 19 juli 1993, borde få företräde framför Windparks projekt, eftersom de avsåg "samarbete mellan minst två oberoende företag som är etablerade i olika medlemsstater", varför de var prioriterade enligt artikel 6.3 a i Thermie-förordningen.

33 Kommissionen har slutligen, vad avser vilka belopp som var tillgängliga till följd av att vissa projekt inte genomfördes eller endast genomfördes delvis, gjort gällande att vissa projekt genomförts och att det endast var i oktober 1994 samt år 1996 som projekt fick ställas in, det vill säga långt efter beslutet av den 13 januari 1994.

34 Det kan inledningsvis erinras om att den motivering som krävs enligt artikel 190 i fördraget enligt fast rättspraxis skall vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet. Av motiveringen skall klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit akten har resonerat, så att de som berörs därav får kännedom om skälen till den åtgärd som har vidtagits och så att domstolen kan utöva sin kontroll. Av denna rättspraxis framgår vidare att det inte kan krävas att motiveringen till en rättsakt innehåller alla de särskilda faktiska och rättsliga omständigheter som ligger till grund för rättsakten, så länge den ingår i ett större systematiskt sammanhang (dom av den 13 oktober 1992 i förenade målen C-63/90 och C-67/90, Portugal och Spanien mot rådet, REG 1992, s. I-5073, punkt 16; svensk specialutgåva, häfte 13, dom av den 14 juli 1994 i mål C-353/92, Grekland mot rådet, REG 1994, s. I-3411, punkt 19, och dom av den 9 november 1995 i mål C-466/93, Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl. II, REG 1995, s. I-3799, punkt 16).

35 Det finns vidare anledning att erinra om att enligt domstolens rättspraxis skall kravet på motivering bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda motivens karaktär och det intresse som de till vilka beslutet är riktat eller andra personer som direkt och personligen berörs av beslutet i den mening som avses i artikel 173 andra stycket i fördraget, kan ha av att få förklaringar (dom av den 13 mars 1985 i förenade målen 296/82 och 318/82, Nederländerna och Leeuwarder Papierwarenfabriek mot kommissionen, REG 1985, s. 809, punkt 19; svensk specialutgåva, häfte 8).

36 Som generaladvokaten anfört i punkt 49 i sitt förslag till avgörande medför deltagande i ett program för finansiellt stöd inga rättigheter för den som begär ett sådant stöd och ett avslag på en begäran om stöd förändrar inte den rättsliga ställningen för den berörde personen, eftersom han endast kan hävda sitt intresse av att begäran får en objektiv prövning under urvalsförfarandet.

37 Motiveringen i skrivelsen av den 13 januari 1994 skall bedömas inom ramen för Thermie-förordningen, vilken själv anger de viktigaste kriterierna för bedömningen av olika projekt, vilket redan det ger kandidaterna möjlighet att ta reda på om deras projekt uppfyller dessa kriterier.

38 Mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i urvalsförfarandet i fråga — nämligen kungörelsen av villkoren för att kunna beviljas stöd samt förhållandet att kommittéer deltar i urvalet av projekt — är en detaljerad individuell motivering helt överflödig (dom av den 31 mars 1965 i mål 16/64, Rauch mot kommissionen, REG 1965, s. 179, och dom av den 7 februari 1990 i mål C-213/87, Gemeente Amsterdam och VIA mot kommissionen, REG 1990, s. I-221).

39 I ett förfarande som det som här är aktuellt, med ett stort antal deltagare, där urvalskriterierna för olika projekt var fastställda i förordningen och i förväg var kända bland de berörda, och där kommittéer skulle delta och resultaten publiceras, kan det således inte ställas krav på att ett beslut om avslag på en begäran om finansiellt stöd skall innehålla en detaljerad motivering som bland annat skall innehålla jämförelser med de projekt som givits företräde.

40 Det var således med rätta som förstainstansrätten ansåg att beslutet av den 13 januari 1994 innehöll en tillräcklig och riktig motivering, nämligen att de tillgängliga finansiella medlen var uttömda den dagen, vilket innebar att Windparks projekt inte kunde subventioneras.

41 Denna slutsats påverkas inte av Windparks argumentation om att tillgängliga medel endast till dels hade använts till målgruppsindelade projekt.

42 Överklagandet kan således inte heller bifallas med stöd av den tredje grunden.

Huruvida rätten att yttra sig har åsidosatts

43 Klaganden har gjort gällande att kommissionen borde ha gett klaganden möjlighet att yttra sig när kommissionen beslutade att bevilja 10 817 552 ecu till andra projekt. Enligt klaganden gjorde förstainstansrätten nämligen fel när den ansåg att kommissionen inte behöver låta berörda personer yttra sig i ett förfarande avseende finansiellt stöd, där villkoren för stöd har offentliggjorts i förväg.

44 Windpark anser dessutom att förstainstansrätten även gjorde fel när den i punkt 49 i den överklagade domen ansåg att talan inte kunde bifallas på grunden att rätten att yttra sig hade åsidosatts, med motiveringen att Windpark inte hade begärt ytterligare förklaringar av kommissionen, trots att förstainstansrätten i punkt 9 i den överklagade domen hade konstaterat att Windpark begärt sådana förklaringar i sitt telefax av den 9 augusti 1993.

45 Denna argumentation kan inte godtas.

46 Som förstainstansrätten har anmärkt preciserades i reglerna för det förfarande som skulle följas vid inlämning av projekt att "[n]är projektet väl har inlämnats ombeds förslagsgivarna att inte insända andra upplysningar till kommissionen om inte denna uttryckligen begär det". I princip yttrar sig kandidaterna således inte ytterligare under urvalsförfarandet, vilket beror på ett stort antal projekt skall utvärderas.

47 Av domstolens rättspraxis (se i detta avseende dom av den 29 juni 1994 i mål C-135/92, Fiskano mot kommissionen, REG 1994, s. I-2885, punkterna 39

och 40) följer att kravet på att de som berörs av ett beslut skall ges tillfälle att yttra sig endast gör sig gällande om kommissionen har för avsikt att vidta sanktioner eller andra åtgärder som kan påverka deras rättsliga ställning.

48 Vad avser Windparks argument angående punkt 49 i den överklagade domen, vilka går ut på att jämföra denna punkt med förstainstansrättens påståenden i punkt 9 i den överklagade domen, kan talan inte bifallas med stöd av detta argument, av skäl som anges i punkt 24 i förevarande dom.

49 Överklagandet kan således inte bifallas med stöd av den fjärde grunden.

Huruvida maktmissbruk har förekommit

50 Windpark har för det första gjort gällande att det inte har styrkts att kommissionen har använt sitt utrymme för eget skön på ett korrekt sätt. Omständigheten att kommissionen har grundat sig på Thermie-kommitténs yttrande räcker inte, eftersom det inte har styrkts att denna kommitté har använt sitt utrymme för eget skön på ett korrekt sätt.

51 Windpark har för det andra gjort gällande att förstainstansrätten grundat sig på kommissionens oberoende tekniska experters beslut att endast ta upp Windparks projekt på reservlistan. Vissa ledamöter av Thermie-kommittén är emellertid tjänstemän från medlemsstaterna och detta organ kan således låta sig påverkas av nationella ekonomiska intressen.

52 I detta avseende räcker det att erinra om att maktmissbruk enligt domstolens rättspraxis består i att en gemenskapsinstitution utövar sin behörighet uteslutande eller åtminstone till övervägande del i avsikt att uppnå andra syften än dem som anges eller i avsikt att kringgå ett förfarande som särskilt föreskrivs i fördraget för att bemöta svårigheter i det enskilda fallet (se bland annat dom av den 12 november 1996 i mål C-84/94, Förenade kungariket mot rådet, REG 1996, s. I-5755, punkt 69).

53 Klaganden har emellertid inte anfört någon faktisk eller rättslig omständighet som styrker att det förekommit maktmissbruk.

54 Överklagandet kan således inte bifallas med stöd av den femte grunden.

Huruvida artiklarna 175 tredje stycket, 173 fjärde stycket och 176 i fördraget har åsidosatts

55 Windpark har gjort gällande att kommissionen inte på ett regelmässigt sätt har uttalat sig om dess ansökan om finansiellt stöd på 918 028 ecu. Windpark har i detta avseende anmärkt att dess projekt uppfyller villkoren för att erhålla ett sådant stöd och att det finns medel för detta syfte.

56 Det räcker i detta avseende att anmärka att talan inte kan prövas på denna grund i den del grunden rör artikel 175 i fördraget. Talan vid förstainstansrätten grundades nämligen inte på denna bestämmelse. I den del talan avser att ifrågasätta att beslutet av den 13 januari 1994 är regelmässigt innebär den bara ett upprepande av grunder som domstolen redan har underkänt. Det framgår emellertid av artikel 51 första stycket i EG-stadgan för domstolen samt artikel 112.1 c i domstolens rättegångsregler att ett överklagande tydligt skall ange vad som kritiseras i den dom som klaganden begär upphävd och de rättsliga argument som särskilt stödjer denna begäran. Enligt fast rättspraxis uppfyller ett överklagande som är begränsat till att upprepa eller att i text återge de grunder och argument som redan har framförts inför förstainstansrätten, inbegripet de som är baserade på omständigheter som förstainstansrätten uttryckligen har förkastat, inte detta krav (se bland annat beslut av den 16 september 1997 i mål C-59/96 P, Koelman mot kommissionen, REG 1997, s. I-4809, punkt 52).

57 Med beaktande av det ovan anförda kan överklagandet inte bifallas med stöd av den sjätte grunden, och överklagandet skall således ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

58 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom klaganden har tappat målet, skall den förpliktas att ersätta kostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

följande dom:

1) Överklagandet ogillas.

2) Klaganden skall ersätta rättegångskostnaderna.

Gulmann Moitinho de Almeida Puissochet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 maj 1998.

R. Grass C. Gulmann

Justitiesekreterare Ordförande på tredje avdelningen